

Nota voor de Coördinatie Commissie.

Vernieuwing van het Yaounde - akkoord.

1) Inleiding.

Het akkoord van Yaounde loopt op 31 mei a.s. af. Om deze reden is een bijeenkomst op ministersniveau met de GASM-landen voorzien op 29 mei a.s. Het staat evenwel vast, dat op deze datum niet zodanige vorderingen in de heronderhandelingen gemaakt kunnen worden, dat reeds spoedig tot ondertekening van het nieuwe akkoord zou kunnen worden overgegaan. Een en ander zal nog geruime tijd in beslag nemen, aangezien met betrekking tot de belangrijkste onderwerpen in het overleg tussen de Zes òf nog reserves worden aangehouden òf koppelingen worden gelegd. Dit laatste vindt zijn verklaring uiteraard in de prioriteiten, die elke lidstaat voor zichzelf heeft bepaald in deze onderhandelingen.

In verband met het komende overleg zal hieronder in het bijzonder worden ingegaan op de door Nederland in deze onderhandelingen na te streven prioriteiten, gezien in het licht van de huidige stand der onderhandelingen en de uitgangspunten, zoals die tot heden door de Ministerraad zijn vastgelegd. Op de komende vergadering van de Parties Contractantes zullen ook de te nemen overgangsmatregelen aan de orde worden gesteld. Hierop zal in deze nota niet worden ingegaan aangezien de GASM-landen op korte termijn nog zullen reageren op de voorstellen van de Gemeenschap terzake.

2) Stand der onderhandelingen.

- a) Fondsplafond : de GASM-landen vragen \$ 1,2 miljard. Frankrijk wenst een verhoging ongeveer gelijk aan die welke in 1963 is toegepast, en komt dan uit op rond \$ 1 miljard. De overige lidstaten pleiten voor handhaving van het huidige plafond, waarbij een en ander afhankelijk wordt gesteld van het resultaat m.b.t. andere belangrijke onderhandelingspunten. De Zes hebben nog geen enkele vordering gemaakt m.b.t. de vraag van de proportionele verhoging van de

Italiaanse bijdrage en de eventuele gelijktrekking - naar boven of naar beneden - van de Nederlandse en Belgische bijdrage. Evenmin is men gevorderd met het vraagstuk van de verhouding giften/leningen. Vooral Duitsland maakt zich sterk voor een groter percentage leningen.

- b) Verlaging tropische produkten w.o. palmolie (geste).
De "geste" wordt door Frankrijk tot heden volledig gekoppeld aan het Fondsplafond en een bevredigende regeling voor de reverse preferences.
Voor koffie lijkt een schorsing van 9 tot 7 procent voor de meeste lidstaten aanvaardbaar, terwijl voor cacao een geringe verlaging door de Commissie en enige lidstaten mogelijk wordt geacht zodra een bevredigende internationale cacao-overeenkomst in werking is getreden.
Tot heden blijken de Commissie en de meeste lidstaten voor palmolie niet verder te willen gaan dan een schorsing van 9 tot 7 procent. Nederland, daarbij enigszins gesteund door Duitsland, blijft een schorsing tot 0 bepleiten.
- c) Parallelliteit met Arusha-onderhandelingen.
De Raad heeft op 12 mei j.l. een eerste onderhandelings-mandaat m.b.t. een nieuwe Arusha-overeenkomst vastgesteld. Dit eerste mandaat voegt weinig toe aan het bestaande - door Frankrijk en Duitsland nog niet geratificeerde - Arusha-akkoord. Na de reactie van de Oost-Afrikanen kan nader worden bezien in hoeverre aan de door de Raad nagestreefde parallelliteit met de Yaounde-heronderhandelingen inhoud kan worden gegeven. Hierbij zal het vooral gaan om de mogelijkheden voor deze landen tegenover de Gemeenschap opnieuw rechten in te stellen (reverse preferences) en door de Gemeenschap eventueel te verlenen financiële hulp. Het is nu reeds evident, dat Frankrijk m.b.t. deze beide punten geen concessies wenst te doen.
- d) Het opnieuw instellen van douanerechten (reverse preferences).
Nederland neemt nog steeds, op basis van een REZ-besluit de meest extreme positie in : begin van afbraak der

reverse preferences gedurende de looptijd van het nieuwe akkoord. De overige lidstaten uiten zich minder stringent, leggen meestal wel een verband met het UNCTAD-overleg, doch benadrukken hierbij - met verschillende nuances - de "soevereiniteit" van de GASM c.q. het scheppen van mogelijkheden die deze landen in staat stellen zelf al of niet reverse preferences te handhaven.

e) Vernieuwing van het Raadsbesluit voor de PTOM : het Commissie-rapport terzake is pas deze week aangeboden en de discussies hierover tussen de Zes moeten nog aanvangen.

f) Evenredige terugvloeiing van Fondsgelden naar de lidstaten (binding).

Het bekende NABV-voorstel m.b.t. grote aannemingsprojecten zal waarschijnlijk door alle lidstaten worden aanvaard. Daarenboven zal van Duitse zijde een voorstel worden gedaan dat de Commissie moet streven naar een zo evenwichtig mogelijke terugvloeiing van de Fondsgelden naar de lidstaten. Ingevolge de opvattingen terzake van de Ministerraad zou Nederland dit voorstel kunnen steunen.

g) Modaliteiten van het Fonds.

Voorgesteld is om de terugvloeiende interest van beide vorige Fondsen ten goede van het 3e Fonds te laten komen gedurende de looptijd van de nieuwe Conventie. Dit impliceert derhalve de mogelijkheid van verhoging van het Fondsplafond. Daarnaast is de gedachte naar voren gekomen om het bedrag dat in de toekomst nodig zal zijn voor het verstrekken van rentebonificaties nu reeds in zijn geheel te reserveren. Aldus zou kunnen worden voorkomen dat na afloop van de Conventie alsnog een beroep op de lidstaten ter verschaffing van aanvullende bijdragen moet worden gedaan.

In samenhang met dit laatste punt wordt tevens overwogen om de gelden die na afloop van het 3e Fonds zullen terugvloeien weer aan de lidstaten ten goede te laten komen. Over bovenstaande punten zal op korte termijn een standpunt moeten worden bepaald.

3) Vaststelling van prioriteiten.

Uit de hierboven weergegeven stand der onderhandelingen blijkt hoever men m.b.t. een aantal belangrijke onderwerpen nog van een oplossing verwijderd is. Hierbij moet worden aangetekend dat het vraagstuk van het Fondsplafond waarschijnlijk het sluitstuk van de onderhandelingen zal worden zodat met dit punt niet de grootste haast is geboden.

Het is echter van groot belang de onderlinge samenhang van de belangrijkste onderhandelingspunten te handhaven. Hoever men hierbij moet gaan - zonder de voortgang der onderhandelingen op onderdelen te blokkeren - hangt vooral af van datgene wat Nederland in een deal opgenomen wil zien. V.w.b. de Nederlandse houding terzake zou de hierna volgende gedragslijn aangehouden kunnen worden :

- gepoogd zou moeten worden om onder bepaalde voorwaarden tot een gemeenschapsstandpunt te komen inzake de reverse preferences. Hiertoe zou een formule kunnen dienen, die in ieder geval waarborgt, dat de "verplichtingen" in het nieuwe akkoord niet zodanig zijn dat zij een belemmering vormen voor de totstandkoming van een mondiaal systeem. De G.A.S.M. zouden ingevolge de nieuwe overeenkomst opnieuw rechten tegenover de Gemeenschap kunnen instellen:
  - o.g.v. "nécessités de développement".
  - o.g.v. "nécessités d'industrialisation".
  - indien zij dit met het oog op de totstandkoming van het mondiale systeem wenselijk achten.
- Nederland zou deze formule, waarmede waarschijnlijk de overige lidstaten uitgezonderd wellicht Frankrijk, zullen instemmen, kunnen accepteren, indien tegelijkertijd een bevredigende oplossing wordt gevonden voor de "geste" met name voor de palmolie.
Ingeval Frankrijk zich hiertegen blijft verzetten en bovendien een koppeling met de vaststelling van het Fondsplafond handhaaft, dan kan beter worden afgewacht welke reacties de Oost-Afrikanen hebben gegeven tijdens

de eerste onderhandelingsfase. Bij de vaststelling van een aanvullend onderhandelingsmandaat voor Oost-Afrika - waarschijnlijk in de tweede helft van juni - kunnen dan met name de onderwerpen reverse preferences en de financiële hulp aan Oost-Afrika aan de orde worden gesteld in samenhang met de Yaounde-besprekingen. Aldus kan aan de "parallelliteit" der onderhandelingen reële inhoud worden gegeven.

Bij het formuleren van deze suggesties is uitsluitend uitgegaan van overwegingen ontleend aan de onderhandelings-situatie in de Yaounde-besprekingen. De vraag of deze gedachten op ontwikkelingspolitieke gronden aanvaardbaar zijn, is daarbij niet in de overwegingen betrokken. In ieder geval is duidelijk dat Nederland eerst in laatste ressort een dergelijke concessie zou mogen doen.

- aangedrongen moet worden in Brussel op spoedige besprekingen m.b.t. de vernieuwing van het Raadsbesluit voor de PTOM.

Van de zijde van Suriname is reeds een brief ontvangen met de gevraagde wensen en opmerkingen.

Verwacht kan worden dat ook van de Nederlandse Antillen spoedig een reactie zal worden gegeven. Over deze materie zal op korte termijn interdepartementaal en met vertegenwoordigers van de Rijksdelen overzee overleg worden gepleegd.

D.G. v.d. BEB
DI/EEG/Afd. Ass.
en Toetr.

19 mei 1969.